

۳۹۵
میرزا حسن خاں

Cat
395

مرطالت
۱۹۹۳

کتابخانه دارالکتاب

بوفنی خداوندی ز خوش
باوین و دهن و دلاور
خداوندی بر کشت ز رشت
بوی پای در سوار
جینی میکشید و می کش
زنجیر و زنجیر
که ناکه در زوایای
خبر به چهره اش گزینان
بدرهم مادرش و لاش
نصرتی زبانی که کون
بمنه زبانی که کون
حمد بود و زبانی که کون
دروغ و درشتی که کون
مرا برود و زبانی که کون
نمای بی غم و زبانی که کون
خداوندی در دوزخ و زبانی که کون
منوچهره در دوزخ و زبانی که کون
بدرهم مادرش و لاش

نمود و سویی نرسید بطرف
شیخ میگفت شریح همانی باری
چه از علم و چه از سخن بازی
خانی اندیشه میگرفت بدشتی
و هم شاه و زاری بی تو نگار
دینا سر اطراف و بوزن
کز شیمی حاد است خانه را
ز شیمی کف سر او را بکنی
بشمارت نکند و چه بجا بافر
مجدد بهر سحر و توفیق هر دو
بسی اندک هر یک چه او را
هر ملک و مملکت نشانی
خوار و بستاند سال می
چینی میگفت و روی رای می
نما به پیر و طواف می
که کند کسوف و خسوف
مکمل حکیم کار ساری
که کند مقصود و کسوف طاری
که باشد بخت و عرو و مزید
بدین معجزات معصوم و مطلق
و هم اگر بختی از او نشود
نشیند بر تخت مسرور
نشدن شیمی بهر زنجار بر
برسم تو از آن شکم و خوش
سلام و خنده و مکر و نور
به شکر و بد و مکتب و راه
لای با برده حال می
زبان خند و دهان سوز می

معی

و اسل

که ز روی طایفه با کورت خاص   نهند خا فیه در محفل خاص
 چه آید ساری نیند بهینا   ز فرشی و خیمه هر کشت پیرا
 بعضی و خورجی کمر منور   در آن محفل سینه بدر آید
 در آنجا بود کور جهان خاطر   بمجلسی خاص تر هر سوی خاطر
 همه بر کفایت و دولت مجید دانه   نشاء بفرج چه گوید دانه
 نوای خورجی را بر کشته   سرود وی بخند رخار کشته
 نماند هیچ نازد بر دل کاشی   خیمه ز هر ناز و هر جا
 چه زن و چه حکم بر دود   که با وجی و اسراف و بد
 صفی در آن ز کجی نیست   ز دیگر سوزمان ضعیف نیست
 همه رخصتی و عهد کوفتند   زنان هم باکی گویند کوفتند
 کز آن دست افشانی کرد آزار   جلاصل زن بند خنجر آزار
 که این ناز و کرشمه می نمودی   که آن عتوافرست خود نمودی
 که زینت زلف و لبی او را   بر افشاندی ز بار و بار
 به نیند بهان به خشن زندگانی   نند به بختی در ملک نیند

چند موردند

چو بستم چشم بر آمدن آن مهتاب
من هر حال را در محرابی خانه
بصحتی تو فروم و میخفت
خسب جلی را در ماه نور
فصلی که بماند چون دگر بود
بلاخور دلتش نمی جگر بود

در آن لحظه که دور دوری آمد
گذر بریان در زبانی هم در آمد
چو دیدند رسی را در راه با
بدند آن او سنان بر کشید
که باید انمی را دردی انور
زبان من خجسته من بر
هر برائی بگفتند نه لایقی
چو دیدند عافیت خجسته او
بدر از نام دور دوری بکن
مهاکی نام کشتی تو خرم
باسم رو بر من خجسته در
چو زبانی در خندید و بچون
هم بر بیان بگفتند که گویند
ما ولی اتفاق این نمودند
هم بر بیان در زبانی رویدند
که مدد بود و در آن فو که ختم
شوند با حق و مکی خرم و خوشی
ببارش کنی بر باد کس
باید بر تو ای دلدار

مصحف

کاف

گرفته اند بر سر برهانی بنامش
 به نامش در برابر او نمی داند
 از آن پس هر کس بر مان گفته
 به کمال در دانشی که است
 و با این سر کلامی بر اینم
 نیز دانی هر برهانی که می داند
 در این دانش هر کس که می داند
 و هر کس که در این دانش است
 بدین او دانی بر آن کرده
 خود بدین صورت از این دانش
 از آن نویسنده که در این دانش
 نیز در این صورت و در این
 نیز در این صورت و در این
 با این نویسنده که در این دانش

در این

بگذار بفرستی دل من	فوی دل می نوزد و درو
چو نایب و خفته چو بی	کشف کنی اوز لسی به
بدست نام کو چو چنان	کشف او تم نام منو هر
ز خجل رو بستی و سب	کشف او است در نه زنگ
خفا به اسما بی زانو	چو زلف من باری
چنان بی دیده در نه	بسی فزون در جبهه
نداشتم که دل از تو	نداشتم که دل از تو
شدم مدد بوشی بر کل	ترا دیدم بخشیده دل
بدر ز نام نام تو	کشف نام و کشف تو
بدر ز نام و بکر	کشف بهت مدد است
بدر ز نام و بکر	باسم رویت مجرب
بدر ز نام و بکر	بکشف زلف من بوشی
بدر ز نام و بکر	چو مدد به مالک
بدر ز نام و بکر	باب چشمه کویت

باب

کشف این جمیع برین بر کو
 زوهم نکرد در خاطر من
 و دانشی داد کفایت حال و
 منسوب بنور انوار شوند
 و در جان و دلم انداخت
 و منسوب که با من با تو کی
 بنحو که بر لبی در لب تو کرد
 رسیده و جسم کار تو
 به سر من ز جسم کار تو
 یک و شمع خانه بر فروزد
 جوهر من بر من از بار من
 چنانچه که از من در من
 و مدد من که در من
 مرا هم از من که در من

حقیقت را بر باز بر کو
 دلبر من بگو تو چه در لب
 ندر در و منو جان و جسم من
 و خود ما و تو بلی سر من
 خردم من و تو در تو
 با من بنویس عشق به جا
 خیال و بدن و من و تو
 بسته خار خارم عشق تو
 همه گواهم با من در دم و تو
 به خاطر من و تو
 من و تو در من و تو
 مرا هم در من و تو
 من و تو در من و تو

اگر زنده ام عشق و محبت	بجان و دل که در دم محبت
بگردد و هرگز نرسد	شود و هرگز در دم محبت
فصلی که خوشی خداوند	که عشق هر دو میان کردی
اگر نه از این نام تفاوت	شوم من منور از عشق
فهم عروق هم در یکبار	نکرد و هرگز نرسد
چو غصه طریقی کردید	بگویم کونان خط کش کردید
ای در میان هم غمش	که بوس و کن و در غمش
از این پس باز مدد بماند	کف ای عزیز من و غمش
خدا را که در صحت دارد	بخواهد و در غمش
چون فوج به کشید و غمش	خانی به اندود و غمش
ز دست خویشی او را در غمش	از دست خویشی او را در غمش
که از روی وصلت آمدند	که از ترس محبت آمدند
بدین و غمش و بودند	از غمش و بودند
چو در غمش و غمش	ز غمش و غمش

کتابخانه

نفرند از غنیمت مدد بخش آنها
با و از خیال برگردان بکنند
چنان شد اتفاق از پستان
بنا کسی را که فریب بر نهند
بکنش را نه وندیم در این

ز صحرای خوشنود مدد بخش آنها
سراسر از کوهان آتش بر نهند
که سارند قوه آن ماه وصال
بفرق خاص کوه بر سبند
بجای بخش بر بخت ز این

چو صبح صادق آمد از بخت
که ناله دید و یکت و یکبار
علامه در آن بار و زید
ماه و ناله و حزن در آمد
ند از آن رفته اند این تا کوب
اگر در این کتب هر قیاس
اگر در این کتب هر قیاس
با خود خفته کردستان اینها

نشسته در مدد بخت از بخت
بنا کسی را که فریب بر نهند
بخت در و وجود خونی و بد
و عالم را در این بخت و آمد
ز بهر بخت خاتم در بخت
بیم خاتم الله با حاسن
بنا و خاتم این کتب هر
بخود و قوه در اینها

کتاب

ملک

[illegible]

چشم تو خورده خوب است	برخ افلاک عجز و کبر است
خویشا دل فرموده است	ندیدم چشم منان چو کعبه است
نفس بر یکسوم دیدم	شده دو با یکسوم گفت
جو غلبه کرد بر شمشیر خفتم	بگو که کلاه کاسی بیدم
نما چشم ز نام و کبر است	مرا غم کاه منی که بیدم
بگو که چشم با باره است	که بر فلک خوش بود در کعبه
ملا بس از دین کار مفلک	فرمودند با جنتی در کل
بر از فرسوس منوس کفتم	نخ نیم دور از فرسوس
ازین کوه نمودی هواری	ز غم به فرستاده اند
بر هر طوطی بهشت و کعبه	جوش زهر در سار کعبه
کعبه کردی بهشت خفتم	جواد دولت در سار کعبه
سری لبت بر دم من	در غم چون نوزاد با ترشی
بگفتی که دهان منم	فرار و خوشی در غم بیدم
نزد و نامیده و صد بار	و کمر و در دست کعبه

بگفتی

بگویم که من در میان درویش
 به نوحی دوایر بودم و من
 منور کف زای مادر بگویم
 بوزد و اندرونم هم نام
 شمع عجبی در کاشی دارم
 لبت زان که نامی درم
 چه فانیست بی قافله در بی
 فیه و از خانه نم بوفت از طبر
 مراد دل بری رفتی کرب
 مراد دل بری رفتی کرب
 چه خواهی که کمر کمر کنی
 زاهد خسته و جوان دور کنی
 بروی ریم صد قور دریا
 و با بریم میان موج و ریا
 کس از راه بدل دارم
 منو بر بندرجای و نسجی
 بیای که کند از دل بی نیما
 چه ماوریا در کسیران
 ای که بکن تا در بدیم
 چه در بر حال به نوحی کو
 کبی می رفتی صابو کاشی
 هر روزه تو و من در کسیر
 برای ترندی شمع بر کو
 چنان صاف و کی از نو
 خوشه تو فغان و کسیر
 طبعی تو و من در کسیر
 نذر

۹
 نشدند خاخر پری دیدن بختی   ز هر ملک زهر نهند زهر جی
 بدو را در بختی حکمانی   کند ز زهر پری فرزند درمانی
 حکمانی و پیمان بختی در دند   علامت جمع بهار بند بند
 بختی هم حکمانی بختی   بود بختی در دند بختی
 و زهر عافیت و فرزند بختی   میزد و زهری در دند بختی
 بختی بختی بختی بختی   در دند بختی بختی بختی
 در دند بختی بختی بختی   چه در دند بختی بختی
 چه در دند بختی بختی بختی   چه در دند بختی بختی
 سر و دند بختی بختی بختی   نو دند بختی بختی بختی
 اگر کسی بی بختی بختی   بد بختی بختی بختی
 بختی بختی بختی بختی   کم دند بختی بختی بختی
 بختی بختی بختی بختی   بختی بختی بختی بختی
 بختی بختی بختی بختی   بختی بختی بختی بختی
 بختی بختی بختی بختی   بختی بختی بختی بختی
 بختی بختی بختی بختی   بختی بختی بختی بختی

منور کندی در ناز کوی
 زنده در کس نه غار نصحت
 مکرشند تو فخر در برین
 از منو لیل و فریاد سیرین
 اگر تو درستان ناز مرا
 جو درین مکتب ای سحرین
 بود و نشد و فکر و ملک
 بانی بود و دی سودی نداشت
 از خرد جزیری در شاه
 لکم کار بر خن بخت نداشت
 ج جای مکر بخت نداشت
 بود و از زید نامی کراب
 شد در خانه خود خضر کرم
 زود دیده و خویشتی بهدم کرم
 نه به از فقای اسنان
 حانی ایگر کردید از نهان
 بدگشتی را با در دند استی
 بیکد یکدیگر و کوی کرم
 بلکس را بهی بردند استی
 در این دنیا بود بخت جفتم
 سخی ماکره اردو می شودم
 جو تا که چشم و در رو کرم
 ز دین و دین را بهیم بهیم
 بکون تو به زین کون را به
 بندم درم آن بر یکدیگر و دلم
 بک عفت رو هم بار به

هزاران فرسته و دولت از وی همیشه وصل من رود ناز وی
 مرا این حبش از نقد برزید و خرویش خویش من نرو یک بدیت
 خلش از سینه من بیرون نکود بهر خط خلش از من و ن برد
 ز هر جیب و جویش راه کبرم بدست آرم او را با بچهرم
 و زیر این نکته چون بشنید از وی بسوی جبهان گفت احوال از وی
 از هر نوع نصیحت کردم از وی بگذر و نشد تا شیر او
 بجز دیوانه حرف دیگر نه بجز اسفند چیزهای دیگر نه
 چون که جبهان بشنید این حکایت شد عکس و تنه زین شکایت
 بر دستان خود بر خاک افکود ترک بخود بخشید و بدو نیز چو
 همه مردم ز شهر و خانه نشین همه ارکان دولت خاندانش
 نمودند بر نهاده چاکر نام حریف بر زبانی مر اند خد
 چنانچه چنانی از راه کینم از نه نقد و نیا رنگ این
 پس زار از کرده ما درش سر از در بغل گرفتیم
 چنانکه از راه راست دیدیم جواد منتر بر گشته از راه

از آن بی که در حدیث و در حدیث بود	منی در هر که نشسته باز می و
مراد خلف کند ای همه یاران	که کردم بید و حدیث ای یاران
و طرز خود گفت و خواند و چه کرد	تو را و طرافت چون بنامش
شوم جو که نمی بزم و دلدار	طراپه بند و دل از در
بگفتند ای جان و جان منم	از تو میروم و بدو نمی بزم
از بی خوفت چنان نشسته بود	نشسته دور از آن که شمشیر باور
بگفتند ای جان و جان منم	خی را که در روز غمی می بود
لوزم جو که ن از زنجیر کرد	گفته اند روزی که جان با و طرز
جو دیدند و افق ما در بزم	روان گشته خجل و خند با هم
برفتند و بزم یکیش می بود	بقیاد و فغان و ناله و آه
جو می دیدند و از فغان می	نیکو و دمنور و سحر می
بهشت که کنان همراه کردند	هم را همراه کلور و در اند
لها را و با و بزم کردند	خانه شکر شکر و بزم کردند
جراحتی چون آن الون بود	از این بزم می بود و مال و کج

در بی از این

فرود رفت در گرداب لایق
 خوار در باد مکر و مهر خست
 که ناله در میان موج و دبی
 با خر جنبه دست بر کماره
 خسته زنی ویدتا و کشاکش
 بنای عظم و سحلی
 منور بر خور و در میان
 دران لایم کمر یا دل و زار
 دران هم درش ان یا شماره
 و اکثر رنوف بارها بی
 بدو شام گشته می نشین
 جو گشته صبح رفیق هم در خان
 بدی زنی بر فتنه در زار
 با خرفه رفته تا کهن بی

منور هم بظلمت رفت و رنج
 نوزام خوار در کمر خست
 مودر با فتنه حکم خور و دبی
 مودر با فتنه حکم خور و دبی
 خردم و درنده اباد و آب
 که سحر و سحر و سحر و سحر
 به خور و سحر و سحر و سحر
 علی ای کدر اف و کبک
 ندیدن شام سحر و سحر
 نوزام سحر و سحر و سحر
 بی و در شام سحر و سحر
 بدو سحر و سحر و سحر
 بدل سحر و سحر و سحر
 محل و سحر و سحر و سحر

ج
 یان

بود بدین فوری در دل در کرد
 و خودم در دوزخ که در
 جهان ممکن است را خود دیدی
 هر که گویا نشانی که در
 با نیت در این رفته گزیر
 بیکدیگر و کرده است
 بروی که در این است
 بخفته نماز و عبادت و روی
 منو در این اوضاع هر که
 در این نام آدم نیست
 بیکدیگر در این باز نیست
 هر وقت که در این است
 و ناکه آن بر این است
 نظر و نور که در این است
 و آدم در این است
 یکدیگر که در این است
 جز این که در این است

بهر مرغ ز یاد گشت جانانی	بهر مرغ زنی نه لایق
بگفتم ای هوای باغ زنی	اگر در دهر حصه زنی
به بر کسیدن کوته هم آس باد	بگفت ای جان و جانم هر دو
ببخش من به زنی باکی امروز	از ناله گشتن در دهر باد
اگر تو بروی اکنون در این	برو که گدای رود ای
بکند و غمت را می چسبی	فصل و غم ز غمت گری نماند
از آن پیش که ز غمت گدای	لفظ خود مرا سر غمت
چو ز غمت گدایم فتم قیانه	بهر باغ طوفان سرستان
عج مایه و کلهر که کف نه	از کلهر که کف نه اند
از غمت مثل طوفان باد روی	در آن که سر و سر غمت نوک
در غمت مثل طوفان باد روی	که غمت مکن از زبیر عادت
چهار غمت نقش و نگار	رو و مجرایر که از غمت
بهر باغ و دلم با کین	بغمت و نادمان با کین
که بار بار لعل کر ویم با هم	که کلهر که کف نه با هم

نایب

نایب

که ز نعل او بدید بر گشتنم	که چرخشمال کی راجه بر شستم	
که بفرمودن آقا رویک	که جگر و زبان و خون نیک	
که شستم منت و کلاه بکشید	که چند هم کل با لب بسیار	
بفرافکند و جز نیک نهند	سوطه جوشن منیر کنند	
سپاده ز نور را در ما نهند	ز لب لعلی در کل و در ما نهند	
که بر لعل با بی فریدند	که بر لعل با بی فریدند	
همه چرخ بر لعل کردارند	همه چرخ بر لعل کردارند	
بر بر خصل نام هر یک بسیم	سیر و روسته بهیال گویند	نخود
همه را او بهر شکست و فریاد	ز ترس کی آهنگ نمیشنم و	
در آن لعلی ترس ما در می نمودم	چو سر و صورت ترا در دیدم	
بگفت آنکه سخن و لعل کرد	از آن جد و جدی که لعل کرد	
ترام در پس خود و بهیم	که با آن شش لعلی تو بودیم	
همه چرخ و خورشید شگفتنم	بدین دلی بهر برون بر شستم	
یکی باقی یکی اگر گشتنم	یکی باقی یکی اگر گشتنم	یکی با جان

دلی از آن

دستی آشنایی دیو بر گشتید	سرسر بر آسمان و بر زمین
شدند هر یک بگزینان هم خوانده	نماند هیچکس با سر جان
بیزیر بر درختان با بر تنگی	شد بر سر زمین و بر تنه و گشتی
ز خوشی هر که تنی و گشتی گشتند	از آن و بدن بپسند بپوشی گشتند
و من شرف شاد و بیخ بودم	ز سرس جان خود به بخت بودم
در آن جای که سر و گشتی گشتند	به بدن لاله در بیخ بودم
بیا مددی بر برداشت زنی	بیک خط سراسر او را زنی
فکری کمالی که بیخ بودم	به دور او ز سر و گشت بودم
شد آهنگ نام او را گشتند	بجز دلم دور و دور بودم
به تنه او خادوم و بیخ بودم	نه از سر و دور و دور بودم
گفتون و مدتی ز جام رکش	بیاغ مرده ام ایله رسید
سرا ز و خشتی و دور بودم	و دور و دور و دور بودم
گفتم حال و گشتی ز جام	فکرم از آن و دور بودم
من به نام دیو را گشتند	بیکر گشت حال و دور بودم

که کار جوانی در پیش دارم	روم و زنجیر غمخوار دارم
اگر جانم بفدایت در غایت	بماند از تو کسی مدد یار
هر رسانی بنده و بر جانم	جوی از تنبیه با تو کرد زنجار
بر قی فیض و عین دیدار	روید و بیای روی گرفت بهار
چرخ و سر روی مردم گوید	ز غمخوار غمی و غم باز کرد
منم هیچ کس و مسکنی جوان	ز حرف هر طرف در کار بران
کنون سیر و بر هام چو بکند	مگر مرا ز دست کسی دیوانه
بنوازد و در بی و عمار	کنون و ممد به تبار بران
چو به بیوار در کرد و بار	منو بر میناید کرد و بار
ز غمی راه با لبت ماند در گل	خاست از دو و ممد کنش در دل
صحنی شکفت سما به نور	بر کسی دیو در ده غمخوار
همی خط زده و تنی زین	و نشد که در بیاید و نه کنون
کمر بند ز در و ممد چو بکند	چرا سر بر در و ممد چو بکند
کفای کی و زخم کو و بکند	ز وصل و ممد چو بکند

بگویم راز فیض تو بگویم / بنده درم ز تو بستم مکن
 که در کنگر کو بهمان راز / بفرستد تو کس فرما رواب
 منم فرزند تو تنه نه دیگر / باین لؤلل زو ابد رستگار
 مراد زنده خود در دین با / بفرستد تو کس فرما رواب
 شیخ حاجتی و غریب حاجتم / دو دیده خون در این بزم لودم
 بگویم راز کس برادر زنی / بشمارند در هر کس مرد نام
 در آن جا که مدبر و نجیب / بگویم راز کس فرما رواب
 نماز شب و کفایت و غنایم / بفرستد تو کس فرما رواب
 از آن بسی و لطف تو بگویم / و گوید کفایت تمام راز رستم
 بسی که در قول از او هر صفت / از کس بر آید در تو کس و بگویم
 جو خشم و شکست خاسته و بیدار / نه بدید جو کس و کس و بگویم
 که خشم و بیدار و خشم / بگویم راز کس فرما رواب
 راسخیم چون بیدار و خشم / بگویم راز کس فرما رواب
 قضا و احکام و غنایم / بگویم راز کس فرما رواب

وز آنجی هر کسدم بر کن ره	هر زرد آن منج و جان پاپار
ورده در سیم بود مدت	بر پش آن جان میگردم لبانت
در چنین دور مانده من نیست باک	که نه بد مرا اندر مها کشتن چاک
خسرت بود جان و دل و دوشستم	سپاهی در جنت و جوی خیم
بسی از خفتن برت با خود دیدم	در رانی و اصل تو رسیده ام
شده صوری تنه از و حالت	نخودم کسی تو اوضاع و حالت
میزان شاه و ملک و قلی را	هر کسی را نده استخوان را
و با و دهم که از سر بر آید	هر از تو بود منده حال سبک
جویشی در دجاری سوز	با و کشته است جویش
هنوزت مانند یک کمال	و بهی سرون ام حیران تو اول
و زانی در کستان تشنه تو	و کشته است دسی تا تو زنده تو
و جو رو منی از زار و بدند	و با کون بوضاحتی شادی
از آن بسی و مندر و دیند	اگر چه منی از زار و بدی
یکو به فخر منده است	منج با و کون و پستی

رسم

نیز بر جان دل

جو دہا لست از بند بسا شد   بروی کار بکند از نایب
 چنانچه در دست کشید بر تو   و در دم در فرقت بگشاید از تو
 نصیحت منکم اکنون روایتی   کن بدکار تو رفتی از اینجا
 و بلند آواز سخن کنیز منور   رختی رختند شد گل باغ منور
 نیز کن سرخ گل بگشاید بر تو   ز باغ فتنه گل از دهن گشاید
 منور گفت با من و شنو   منم مرد جوان زه طوطی
 بدکار می برد و نشیب امروز   بگرم و سرد و منور و منور
 مرا ترس از کسی هرگز نیکند   بید و عجبی مردانند لیس بیکند
 وفا در این عالم نیکند و کلام   که منم و منم ترافتم کند و نام
 جو مرد در اندر منم و منم   چگونه خوار و یکدیگر گذاریم
 چه میکنی در این عالم غریب   کنم ترافتم که سر زان و کلام
 خوارم و منم با تو یکی   منم با منم ترافتم از این یکی
 کنم ترافتم و منم با تو یکی   بید و عجبی مردانند لیس بیکند
 از این کفر و منم و منم   بید و عجبی مردانند لیس بیکند

و با اندیشه کرد از غایتی
 بدین دیو ظلم کشنی
 بکف خورده ز دیو ببارب
 ز پیکر هلاک مخوفن زب
 تر در کفر بخشنده می کارب
 خود در روز بیک نه روز را بوب
 بکشتی دیو در غایت خفا
 بهی تر کشم هر بر تو خال آمد
 ازین سختی شوم او کین
 که ترسانان را ز دیو بدتر
 سر اکنون با لغو زنت باز نم
 کشم لکن دیو از دیو نیست ماکم
 نظر نشسته ز دهنم هلا کشنی
 بوز دهنم بر سر سرش
 مکن اندیشه در پیکر ماکم
 ازین دیو زنده دیو نیست ماکم
 چگونه منم من کار اینی
 جو ساری نسج کشند ز دیو
 بکشتی دیو جز دین ز دیو
 درین بر دو بدل بود
 بکسر کف زب بمانی بپای
 درین کف زب کور شد خزان
 هر چه در صلاح حکم نیست
 بکشد

کشف باشی تو جمع ن طر	در شش و صلاح و جبهه نظر
هر صلاح شش دارم در اینی	صلاح هر چه باشد کسر اینی
کشف این زلفی تا حاکم و بند	بنوا صلاح بگویم هم رسیده
یکلف دیویدم را بکنند	صلاح هر که زینار کردن
منوهر اثر صلاح خوب دیده	کوفت از مال یکی را چند دیده
نیکل و کین بر در شش را	بجای آنکه دود زور خدائی را
بر کینه ایمان شش نگو	بدلت اندر کوفت کز نگو
بها و کین و در شش و کین ترا	بهرای شش میگردانی را
در شش و کین و در شش و کین ترا	بر کین و کین و در شش و کین ترا
منوهر چرخ بفرماید بگو	در از نظر و صبر آمد بدیده
نیکل و کین و در شش و کین ترا	بفرماید بفرماید بگو
بانی در شش و کین و در شش و کین ترا	بفرماید بفرماید بگو
کشف کین و در شش و کین ترا	که ناکه و کین و در شش و کین ترا
نقش دارم هر حرکت و کوفت	زینان و کین و در شش و کین ترا

سکون

بگو گفت چاکه بی موی هر
 نکر و کشند او از زلفش مایه
 یکی بگریه گشتی او زلفش را
 صبح در زلفش تیره است
 که او تیره گشتی زلفش را در روز
 در جان دین و دیو ملعون است در روز
 بسیار به شمشیر و تیغ و کلان
 زینب و شمشیر که گندم گندم
 شود و چون خوشه آن دو شمشیر
 به دو انگشتی چسبیده است
 موی هر مو را و دو چشم و نموده
 به رحمت گشت و زلفش را در روز
 بوفت و صاف و دیو که
 بر دین سنگ که گویا نموده
 بختیتم بگوئی دیو را در
 و احمد زلفش را در دایم میخ
 در آن گشته بود دیو خوان
 در بوی دو چشم بگریه گشت
 بنی صحنه جانی و نسیم در روز
 بریده و گندم بوی نه از دست
 در خوشه و فرد و شمشیر
 بجای دیو انش و فرزندم
 بهر دیو ملعون هم برودن
 باند که زنی بختی و زنی شد
 بر دینش و بختی بختی به
 زنی بختی بد و بد و بد
 بد و بد و بد و بد و بد
 کوه زو که گویا و بد و بد

که باج در است

مشهور در علم سخن و دانش
 ملک از سحر و جادو و سحر و جادو
 و سرافرازم بر دین و دین
 بروی چنان باغ و باغ
 یکی یک ترستی افغان و جان و جان
 و نشسته آن در کشته از منوهر
 در آن چهل چهل چهل چهل
 از آن لایسی کو راوی کیده
 چو بی طور از فرشتگان خست
 یکدیگر گفتند تا نیک
 بیدار است خود و از آن
 از این کف و کف و کف و کف
 چو کی گفت بکنو بر بار بی
 نیکمندان چو بگوئی و نیکم

بیک کز بر سر زین و زین
 و فرستاد بر عیال و عیال
 بدین و نیکمندان و نیکمندان
 هر وقت و بدین و بدین
 و کف و کف و کف و کف
 و آن کشته و کشته و کشته
 و در آن و در آن و در آن
 و نیکمندان و نیکمندان
 و نیکمندان و نیکمندان
 و نیکمندان و نیکمندان
 و نیکمندان و نیکمندان
 و نیکمندان و نیکمندان
 و نیکمندان و نیکمندان
 و نیکمندان و نیکمندان

به نام اندر پی زده بنیر امرو
 ز نام بنشتر سر شوده لایق روز
 شود که ما را به پدر زو عجز حق
 بر بند ما را بعد اعرار و دامن
 بنفیر و داور و راج و صلح
 شوم را به جبهه کرد در حق
 بجز کریم و ویران را به
 بدون و هر دو بهیاد ترکی
 و نشد چرخه آزار بی نام
 روان آمد بر پهنه سر کام
 بخوارند ما و بنز خانه ای
 نماند و نشد و نام و انداخت
 هم اوضاع و حال خود
 روانی کشد هر که زندان
 به بهی آنکه به تو دانی
 سرور بنش بنشیند به
 پس آنکه رای عمرانی بکشد
 همانا دلو چشمت به
 و با کس کشد به وادش

و باز فرو برسته باز بر کو
 و اینی دله بی کجای بدنه
 ز مدینه که بنشیند ز لاد
 بدلی اندر محن اند و ز در در
 زید را و صحتی کنه لاجرا
 که ناکه در ببال و بد مارا
 ز منوالا به بر کشیدم
 و ز حالش در بر سر لقمه
 ز مدینه که بنشیند ز لاد
 دو بد و بای حریف سیدان دم
 بکشدن و نوله که بنشیند
 رانم سر ز در خانه و لادن
 با تو که در لاد در لاد
 مر اهران حق او در دین
 سید می نشسته و صانعی کرده دم
 اکمل در عید و در دین
 بیای کرد و صانعی روزا
 در بکشد انصال رنما و در
 جو این کفر و صانعی نشسته
 و بر بر خویش را بنشیند و در
 بعد بنویسم که و در نشسته
 عیار ز منجهت و در نشسته
 زبانه و در نشسته و در نشسته
 که اینی و در نشسته و در نشسته
 تو این خانه ز در نشسته و در نشسته
 میجی تا خود و در نشسته و در نشسته

مطالع و لاد

مطالع که بهر چند مک باشد
از آن پس با هم عجز و نجل
یک خط اندازند و رسیده
منوهر را می خوشی بداند
و اگر آنی بود عجبی با
بر بیک گفت منوهر در این
روم منوهری هم او بیابان
جوانی که از او شنیده
لیو در سر آن یار منوهر
تو بکنی و منوهر بکنی
کنند اندر میان و پس را
نزدین که کمر که منوهر
خجسته شد منوهر

رسانم منوهر بهر طوری که باشد
بینه بر می خورم چون کل
بغض و خورجی و کل می کنند
علامت منوهر در هر طوری که باشد
نیکو خط منوهر در هر طوری که باشد
سران منوهر میابان
منوهری و منوهری بیابان
بگفت حجت خط منوهر
منوهر منوهر و منوهر
با هم و او منوهر را
نشد یکدیگر منوهر
هدم و منوهر را در آن
که آمد منوهر و منوهر

سجده

چون که به براید منوهر رسیده و منوهر را در منوهر

خلاصه باز بجنب نیست را
 بجنب نیست از کار با او بیرون
 عفت را با خودم جو که
 جویش را در دهان است
 بخواران چنانکه نیست را
 نمیدانم نشان نام او را
 چنانی حرفت ای جانوارا
 جو اسم و رسم تو را در پیش
 جو با این سخن بندگان تو
 کرای جانم نهی از هر چه دار
 دلالت میکند چنان گوی
 بنظر من جو از من دور افت
 جو از سر خود بدو شده است
 کسی که کرد بدو باز نکرد

بجنب نیست از دیوار بر مانند مارا
 خلاصه صفتش مشکل نبود
 دو تن با بی معرفت با که
 حجت محرم در این نیست
 چگونه بفکرم بدنام مارا
 چنان نیست نه که کسری نام او را
 جو اسم و رسم تو را در پیش
 جو با این سخن بندگان تو
 کرای جانم نهی از هر چه دار
 دلالت میکند چنان گوی
 بنظر من جو از من دور افت
 جو از سر خود بدو شده است
 کسی که کرد بدو باز نکرد

بوسه ها نمی خورم و لبس نمی کنم
 بویای با هم که دیگر گریزان
 که تا که بای جا را که قفس
 چو با دید که نبوسش گفت
 برشش برداشت بر زانو نهادم
 چو از هوش آمد بی لالت
 کسی استحقاقی اکنون ندارد که
 از آن رفوگر که می دانم مرا و
 بقصدی من خشم بر جا روی
 حاکم و قدر من را که زار است
 به صورتش در دلبطام
 با و لا بیکه اکنون در دوی او
 یعنی در تم بهانی نم اکنون
 شفیعی که بودم از خود در

ز جبهان دلش می بد و بکویت
 دلش کوزان ایستد سینه بران
 ز کوزان آه و ناله سرکش
 میراثش در دست گیر ملک
 بیجانی نیست و شکر از آب دهان
 نه بهما جلیک می رسید حال
 بخور و لطف گفت باز بر کو
 ندیدم باز دیگر روی او را
 به نشاند و سنانش فرودست
 به نشاند باز به روی جسم گری
 به بهداری و لوار و بقی نظر
 امید از عالم گفت از و
 شزد عهد وصال آن و مکن
 ز تو بهمان ندارم فکر و در

همان روز

خونی از آن روز بر دهن زانکه در خون جان روزی که بر آن در خون

مرا می نمودم کشته در ملا یعنی او فرو نشاندی در یکی

آرام بخندتیم بود بر دهن و باطنی بود و خوشی از خون

چو می جان کردم از آن روز که می کردم از طبعی در خود را

طبیعتی کرد من کشته در خون که می بازی مردن زنده ظاهر

کوفته هر یک به میسم و آن آن بهینه ظاهر در زخم بر آن

بسیار دوای که از طبعی کردند بر ختم لا دور از آن

ز من است که با کشته ز کوز آینه ها که دید

و در آن است که در جهان بی تله کور و کشف می جان بی

کون کرد و در آن است که در شمع اکون مان می در خرم

برم ایکه تیر بار بار بی زان و طبعی که در آن است

چو با درین مدتی که در شمع

کیف که درین مدتی که در شمع

باقی خود که کور بود و سوس
 فرسایند و بوی که در خود را
 منور نام نه بهار می کنند
 بکوه رفتن با کای منور
 بکوه از دل خود آن منور
 کوهی می رفت که بوی که در
 به دل اندازم به اندازم
 زهی سار و دیدم روی
 اگر شکم بکنم بر و بر دار
 بنی سی دم الفی و روز
 جوهر و نیک کف و روز
 و هنر سر آید و روز
 پس که گفتند به کوه
 مراد فدا کار و معقل افروز

زلف و دل که بکوه در دلش
 منور و دل که بکوه در دلش

در و در

اگر چو در صحنه روی مارا   مصطفی ز چشم اندر روی را
 چشم با طعنه نارا که کند   خیال دیگر از دل بدر کند
 اگر قسم خدا در تو عطف   بگردان طوالت ببل غنم
 چشم در کینه چشم سار   دهم مرهم ترا مار در زانگی
 هر عشق و طرب با آن زم   و با نردوز ناوبر کین زم
 ز حال در برده خط عجب اند   و کینه با همی کمالی با نبرد
 اگر در دهر با طبع عجب   بسیارند همین زم عجب
 بیند هر کفایتی و لذت   میان ما و تو عجب و برین
 و بجز بر وقت با تو عهد   در عجز از کسی اگر نیکویم
 پس اگر بر دهر از روح برآید   منور بر دین را ازین عجب
 شد بده هر دوام از غی کور   بیولند بکد که دوباره
 چه کرد تا و پیشان هم   سخن ز بیکدیگر و ندام
 نفسی و سنجی و کمالی   ز بجهت در دماغ بالی بودند
 جو اند که زین بهما نهند   نهاده ببلایان نهند

کری

در بنی اش کف زوین
کراند مدون سیر غرقند
بگفتن میاید با که کتب
خردارند به ایند هر دو
نموده ز آب محبت بهوار
همان بجای که بود در معبد
به یاد او شام زار و فون
چو لعلی داد به بار و راز
سرازم کفنی فون نه در دم
بینی بر بر می کفنی
وای هرگز نه کار به از و
و نه بدنی می زار و می
کف نه بدنی ز کمال
که چنده که که که که

بگفتن

طافان

بجز دیو ابکی که در بند دود	بغیر از غم که بیاری نیش
اندر دشت آرد آنکه با کسرتان	گذران هر دور از زواریات
بخی با خنجر بند آید	ز خوار خویشی بچند اندام
در آن دیو که خوشی چو مهر	بغیرش با قوس هر او دگر
یک یک ز لب میخیزد و بر آید	ز رفتن و هضم و جلد بر آید
منوچهر را همه مو با بیهوش	و مدد هفت سی نه گوی
منوچهر چه می کند سدار	نه آن عشق و طریقت و نه دلدار
همگر دید خزان در میان	ز با هر سر که چنان نشان
ز مدد هفت سی نه گوی	بند ندان صحت و غش و نه دلدار
سراینده و ز و بید و بید	نقید منور هر او دگر
در آنی روی میخیزد و در آن	به آمدن بان برفش
بدیده آن گونه و خنجر از پشت	همگر دید جان و دل و زون
یکوقت روی جان هم آید	هر از بگونه رو کردند در دشت
بکوی تیرج در دزدید و دود	بچه خلدت عجب چندی و دود

بسیار که بر زبانی آمد فروز	بدم ارفا و زبرد منوهر
نموده چندین صا و اورا	به بر دینی تار چند اورا
تقصیر کند تریدار در	نمودی صلا از یو و اورا
و میدادند آتش و نور و	شد راجه کور و دل هم بدین
همی روضه و در سحر و کلام	ز خوردن آرد و هم از یکدند
چون چند و بدی و صفتی	آمد بد خاطر و ملامتی
گشتند مانند بد خاطر و	میخشد در حق طریقی
نمودند همه کس و گفت	ز بهر ماکور و طعم و مزه
زبان مکن و گفت در این	با لقب نور ادم چون بان
چرا بخود و کار و بار و	چندینی میخشد از عابد
چو تار چند کوی کسیند	نمی مانند و هم در نشاد و
بکف حاشی با بر کو	هکس خالی کس و تو بر کو
بکف اندر نشد مهاد کس	کوچه و لطف و چون با کس
به از بنام و در در بر کس	مرز نام و مهاد و زرد و

الکرم و شریف و زلالی
بنویسند و با در دلی

بکلام و زلال

کینه با جرات هر چند	زینج و از جند و ابر و بکود
کشت ز بیداشت کنم کون	مگر با هم جرات با جود
کون به سر و غم در	جند و جود و جود و جود
از این بر سر راه نمانم	جند و جود و جود و جود
چون از جند نمانم	مگر به ابر و جود و جود
دانش میوه رکن عالمی	دانش و جود و جود و جود
بکف کشی طرح اورد	شوم از جود و جود و جود
کنم نهانی و در کار	نزد و جود و جود و جود
روم اول نماند که در	و هم کون و جود و جود
از زن پس می جود و جود	از جود و جود و جود

از آن پس کشت را غم	بمون و جود و جود
سرور داشت و جود	هر در و جود و جود
بد و کف و جود	و جود و جود و جود

جویشی دلو کای صانی و جیام
 خدا نام همراستگانی را
 کتم کار جی فریاد زل را
 پس اندر کای طبا کشند
 بعضی آن نور کو می کشند
 برسان رو می کسی کشند
 در نزد می کشند و خل
 بنیاد و نام می بود باران
 پس اندر کای طبا کشند
 از در کای طبا کشند
 هم مردم می کشند
 جویشی دلو کای صانی و جیام
 در این اندیشه که در این عالم
 بنوده هیچ فرزند را نیست
 بکا و خبر تو که گفت رو را
 خدا بنیاد و نام می کشند
 کتم کار جی فریاد زل را
 پس اندر کای طبا کشند
 بعضی آن نور کو می کشند
 برسان رو می کسی کشند
 در نزد می کشند و خل
 بنیاد و نام می بود باران
 پس اندر کای طبا کشند
 از در کای طبا کشند
 هم مردم می کشند
 جویشی دلو کای صانی و جیام
 در این اندیشه که در این عالم
 بنوده هیچ فرزند را نیست
 بکا و خبر تو که گفت رو را

حور و نر عور نشی سر یک جفت
 بریده رفت آتش نهند
 بهشت و دوزخ در کبریا
 که نهند زور و زور آلام
 زبش غنچه و می کند آن
 روح حقش عازر بر روان
 از آن رو یک مدینه پدید
 و شهر باز یک مدینه
 و مدینه یک مدینه
 بنابر چند مدینه کف
 اگر انداخته از این زمین
 یک مدینه بدین تو این را
 حور و نر عور نشی سر یک جفت
 حور و نر عور نشی سر یک جفت

بدل کوزل به بکر است باوی	بوی با و خیمه اندازد
ندارد که در جندل کر بخول	بجای گفت ناز از جند آلود
صفیفی رری رری صفیف	بجای گفت سر زود و خول
بجای سر و سر میکنند بر دو	بفتم آلوده به بودند بر دو
ز غمهای بکر آلود کنند	بکریاد بر از زانان کنند
و با از کسی خیمه گفت	بکفایتی خول و بد و بکف
نیمه به که سر از زود بدیم	بکفایتی خول و بد و بکف
هانی صورت بر روی او بکف	زود را با تو خیمه کرد کرد
نجو به و لطافت به دارد	بکفایتی خول و بد و بکف
شهر و هم صلیب است آن	خزان به و دگر فرودان
فرود آمد و کف از زود بدیم	رو به و زود که در خانه
روان کنند بکر با سر	بانی کف به و همراه او
به هم زار بکر کنند بکر	به بدن حال و بکر کنند او
کرونی و انور قلندر زود	صفیفی گفت از جند با و

التماس دعا

گشته اند و غنی گردیدند   سینه رفته ابروی دانه را بخورند
 در کف دستم آب و در او انگور دم   بخی حروم هم بری فصد کردم
 پس آنکه گفتی من حال خود را   هم زرقه شام و نام خود را
 بگویند این هم خالاک است چه   سخی برتند کفتم ز دست
 رسانم سر زانو و بر خیزد   بیایا بنشین و الله و خوشی
 نه کوفت زاندم از بهر این   را که هم بهی چه یکبار
 فقه نه دنا را چندی   بنشین به بر حال بنشین
 بدر سایه زار رخ دیده   نه از زانو بر خود بخورند
 هم بر این و کلمه امانند   زبان مودرت برکت دهند
 پس آوردند و ارقی   و کمر در لعل تو علم درش
 از آن منجی و بر وی ایستاد   از آن سر و مع ان سکه منجی
 پس آنکه جمله و تو ایل   جو در کمر بدند و شعله
 نمودند و الف و ی و ک   در مهالت شود و نیست بکنور
 سخن ز بار چند گفتند   در بی نیست ساهای نیستند

عکس

چو این در دایه‌ی فرزانه مادر
خود را در کعبه‌ی شریف خواهر
زبانم ز او را در سینه‌ی گون
کمون با بدنه‌ی ناله‌ی گون
نظر کرد در آنکه مادر او
جلالتش منکر کسی را نیست
فرستادند و آمد سر کام
و مدح‌ها را به کمالش آورد
بیکدیگر که بر روی می‌کنند
روان کردند و صد تر کام
بخشیم روز آمدنش به
چو انداز نام را در کعبه
بفیصد گفت به ای برادر
ندرم اطلاع به از روی

نزداد خود را در دایه‌ی مادر
با بی عهد و عاصی کرده‌ی مادر
دبهم سر و صد مدح‌ها را گفت
که کرد و بار دیگر در سینه
چو این دایه‌ی ناله‌ی گون
فرستادند و آمد سر کام
نصفه‌ی خط و غیره و بی‌نام
دلها که حلقه‌ی بی‌شمار آورد
هم تو را در سینه‌ی ناله‌ی گون
شاید رفتن و بر برگردانم
بدنم و دایه‌ی مادر
ز کعبه‌ی شریف گفتند
از آن روز که کم سن بود
نم و از فتنه‌ی حور و جادو

از آن دایه

زهر جانکنده دل خنجر به ششم	کز زنده بخت ابد به ششم
هر مرد بر لب لباسی جو کلام	بسیار بنفشانه از در و راه
و از احوال او از و بید و ابر	خامنه صورت کمر ز مهر
برون آمد که معکر در بزم	جبهه باری خورشید از راه
در دود و ریشک گرفت زور	بر لبانی و بد هم جسته را
پس مهر و شفقت با خودی	ببر و کس اندرون آفت زدی
و جفت خاص بون زنده بر	لعلی چون زلف ز زبر
مهر خواند خرافه و طس	پس آنکه خط مدح و تکرار
از آن و اندن غم اندر غم و دود	پس که به و در پهن نمود
زلف رهن هر تر و ده بکون	و از خطی زود و بکون
برین حال و سرگردان بود	کز آن روز بکند ز دور و راه
زهر روغی هر دم فرو دود	سر و هر که کلاه نمود
بنامه اندیش کمر و بید	در این رشت و صفا امان
مهر و مهرش را بید	اگر این زنده بخت نشد

دیگر خط پیکار نشسته
 بر شبنم میوه کهنه
 جوی صید بنیز آمد و کاه
 بدربار بر لب میوه کهنه
 منور هم که از آن کوزه
 بداد که یقین صید کاه
 بعد بهانه دیگر خط پیکار
 در و بنویسد که کوه کهنه
 از آن مزده بخان در کشند
 برفانی قفسه جیب کاه کردند
 نوید خوری بر داد و دادند
 روان کینه رای و نزلند
 دو منزل رایا منزل نموند
 بخت سبب کس میو نشسته
 که این یک هر که کس کس
 از بنی اخبار بخت سبب کس
 گرفته بنویسد که کاه
 من است چا منزل بخت سبب
 ملک میوه بنویسد
 و چاه هم که کس کس
 بدید از آن کس کس
 پس که خط پیکار بدند
 زید بنویسد که کاه
 منور شد و زوز کس کس
 بجای نه هر دو صند کاه
 از ای را

از اینجا نهد و چون بنی برآید
بخی نه آمد و کاشی ببارد
بخی نشی چرخش بدو را نمود
بند و در آن همه از کار کش
چه از خونت چه از غرت چه بهشت
چه از سحر و چه از دور در میان
چه کافور و چه عطر مشک را فر
میبا تو در تو در می کشی
بلا زبانی که در برده برده سازن
بر فتنی راه از خانه بر و کشند
سخنی ز کینه در بار کفشند
همه با لب میگوهر را پر دهند
بکاشی بپوشند هر دو
بغاب از زلف برود و دور گردند
بکشدن کان ز رخسار زیار

دهنه چند ساله را بر آورد   کلمه مفقوده قافیه می باشد
 ایند مفقود می شد می باید   برآمد کام دل از بر جفا به
 در کل میگفت و غمگین خندان   بر دیش رویان منگ خندان
 ز جفا که اندر داند و کجا به   نور شد بنور و بار به
 از آن نیسی و رسم ای مهر   ز هر نفس نفس و مهر
 هر از پس از حرا زنده می   بیک خط روند از زور به
 هم ایسان مرصع زنی زنی   به نیز کام فخر و زنی
 به سیلان ز نور و نور به   مکل با جلا جلا و کلا زه
 قطار از آن ز نور و نور به   کرمی مهری که دین به
 دیگر از مهر از نفس به   در از زور و نور به
 ز و بار کف کون از زور   ز شک و حر و کلا و زور
 کنیزان و خدایان میزد   بکمی مهری که دین به
 و آن بچه مهربانی میزد   در کرب و نیاز و نیاز
 زان پس چون دور از کشته   هر دو صاع و این بر کشته
 کلمه به مهری که دین به

بند چو بخت هر کف کف کنی	نه بنم بخت تا را چند کف کنی
و سو کرده است از حق در کردار	کم در تار و پود یک را در
و بدی بختی غم نرسد	بها را چند رفتن بخت باور
تو خفته زنده ای در بختی	کلو کبر زنده ای در بختی
سخن مونس از این فوت	کز آمد بختی مرید مرز
و عو صفت کردند باو	بچه لعل صی مکر دند باو
بس آنکه بختی کشید با هضم	بر فنی ملک و دگر نام
و هر دو صفت و بختی	بجی نه بختی با بد بختی
لعل بختی کرم را بختی	نخ از بختی خود با بختی
و ایسی ملک را بختی	لودر که بختی در بختی
بختی در بختی	ز بختی با بختی
و بختی با بختی	روان بختی از بختی
و مدد بختی	بختی بختی
هم فکر و بختی	کمران و بختی

چو گشت و صدمه بلاد و شهرت
 چنین ناکه عیاری پیش آید
 بنزدیک بایر که لطف خدا
 ز منزهان کند تو را محفوظ
 اگر منظر اطلاع بایم رود
 کم عیال منزه و عیال بدست
 جود بی تو و دیندار احسن است
 درین هند و دله و لبر است
 چون و لطافت مهر افروز
 زهر و صیف که آن ماه خوشتر
 زین نظر از شهر بر تو
 اگر به تیران دور بکوی
 تو منتهی شدی خوار و
 بنشد از کبر و در زبانه
 هر ملک کجیل است
 و لاش و در مندرج است
 و هم و عیال تو آن ماه در را
 بر عیال مندرج است
 برفت آن کوچه کنور و
 کعبه و دل ناز و صدمه بار
 و عشق صورت مبارک
 و بینه و بی جو کردند فور
 مشق اکون بنار عهد آرام
 و بر سر راه و در زبانه
 و در او دله و عیال

نکردهم نه بپوش زانکه چنان
 کنونی بکرم زو بد هم دور
 بومده است بشده ای نمک از او
 بس ای که بشی قهرش رفتند
 البعد ای دور از رخ نمودند
 ز غر و درخشان و بانی صراط
 بوشی دله ای کنولای تو هر
 از آن مژده منو هر گشت خرم
 بس ای که کار خراخار کردند
 منجم الله و به بد عت
 ب غت نمک غنچه او به کند
 بخت خانه به کشیدگی
 ریزند هر دو کسی معطوفند
 راه و هر سم به کشند ظاهر
 بنویس به به بپوشد به چنان
 بزور به کشید به است ای هم دور
 نمود و الفا و گفت با او
 منی ساقان را چند گفتند
 ز حالش افتد از دست نمودند
 بخت از سر زده به کوه و ظاهر
 شرا می ز کرم به در و خرم
 بخت نه خود در انداخت و فخر
 به هم کشید بار کردند
 به بگو از ز فرزند عت
 بن را چند به بار کردند
 نمودند و ای و بپوش ای
 متاع اهل حال کشند
 به امتاع و ای کشند ظاهر

سوم

السلام

زارید بخت محض بر چرخ باد
 زار بود تا و جانم با نجات بد
 بهر دلیلی تا در بخت و پادشاه
 بهر دلیلی تا در بخت و پادشاه
 کیمین و عدل و انصاف
 ازین این قضی و لغو و بطل
 بهمان مفسود و بخت و کشت
 چون هر چه میسر است در دو
 از آن بسی در دو کور بار کشت
 به مقتضی و بهر سبب التماس
 چو دل بر نیت و دین ترا
 بعد از کمال و فضل و کمال ترا
 بر خصیت یافتند آن هر دو
 زار و بخت محض بر چرخ باد
 زار بود تا و جانم با نجات بد
 بهر دلیلی تا در بخت و پادشاه
 بهر دلیلی تا در بخت و پادشاه
 کیمین و عدل و انصاف
 ازین این قضی و لغو و بطل
 بهمان مفسود و بخت و کشت
 چون هر چه میسر است در دو
 از آن بسی در دو کور بار کشت
 به مقتضی و بهر سبب التماس
 چو دل بر نیت و دین ترا
 بعد از کمال و فضل و کمال ترا
 بر خصیت یافتند آن هر دو

برای ملک و زور و زاری
 برای ملک و زور و زاری

زار و بخت محض بر چرخ باد
 زار بود تا و جانم با نجات بد
 بهر دلیلی تا در بخت و پادشاه
 بهر دلیلی تا در بخت و پادشاه
 کیمین و عدل و انصاف
 ازین این قضی و لغو و بطل
 بهمان مفسود و بخت و کشت
 چون هر چه میسر است در دو
 از آن بسی در دو کور بار کشت
 به مقتضی و بهر سبب التماس
 چو دل بر نیت و دین ترا
 بعد از کمال و فضل و کمال ترا
 بر خصیت یافتند آن هر دو

شده اند و خصم از آنجا دور
 ز کرب و جوار بر آب دادند
 بآه و گریه و بماند از آب
 جوید که نشسته با مکر کنند
 ز دندانش فریاد جان خود
 ندانم که وصل با ز کرد
 فراف در سنان میگرد
 و حد و دین طعم زنده میماند
 فراف انجمن است ناکه با
 خدا با هم که وقت میماند
 دستان را یک سید دیگر
 یک سالش تو میماند
 نمی درند دور و دوری
 درین زمانه و زبیر انداخته
 رودان کردند اسکنان مثل باران
 ز خشنی از آنکه را می بینم دادند
 که کردند و دوسه بود
 بدندان کرب سنان هر دو کشیدند
 یک نفس از خود جان خود را
 بدین بعد و درند کرد
 حد و محله و دور بود
 فروغ آنکه و حد و حد
 در خراف کرب و درند جان
 و حد و دستان میماند
 ز نار از حد و حد و حد
 فراف شد و حد و حد
 چه فخر آنکه او خود میماند
 بر این عمل کردند که رفت
 درین

که نگارم یک کسوز را در لایخی
 و در پیرایه بی کسب و نیخی
 میفرماید در فعل کز قفسه دورا
 بعد از غزل از خنجر سر کرد او را
 چه عذر و عذر بر کسب در کس
 ز جهان غلب بر کسب از کس
 همه بیکدیگر اندک در او را
 نکرده نبود و در خلاص او را
 فرستاده بود و جهان او را
 زین یا من و کسب و عذر او را
 بر عینش بر آمد و کسب
 که اینک بر کسب و کسب
 به کسب و کسب و کسب
 نخبه چینی و از عذر و کسب
 به کسب و کسب و کسب
 روان که در کسب و کسب
 رسید و کسب و کسب
 به کسب و کسب و کسب
 به کسب و کسب و کسب
 به کسب و کسب و کسب

۳۴۱
جور جهانی مجد نشی که گویان
عجز خانه بیک پند در
شده این هندو این تخت نام گنج
هزار و بیست سال می گوید که این نوبت ده نظم در شود
شوم می زرافه زوزن خنما هر دو جان امید نظم در خنما

مستم کار خنما بولور مد جلال نظم قدس تفتیخ می نوین
سالم از این جنت زوزن یکند
مقام مینا بود در اعدایان از لای زوزن جی روحی که در میان هر دو
مناظره مرقع و مهر گویه نیکی از جعفری در سر حق ملکه در میان نوین
و بیکه فصل که گنج جی را در کس که بویار محمد بکرم به حکم مکران بر کار
هر کسی در کسند و عویران باند مسجود که در کتاف سرع که
و کاتب المکور می لطف الی و بید جی ها و کمال
فایز بایر مکر خنما عجب سر طاعت و فیه بزرگما
فونیه بماند که خنما و نند و رانند و زاهد

